NORAKSTS
Lieta Nr. A420395312
(A01202-13/35)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
JELGAVAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Jelgavā, 2013.gada 5.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis Mārtiņš Birkmanis,

piedaloties pieteicējam *J.K.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas pārstāvei *J.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.K.* pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru *J.K.* tiktu noteikta smagāka invaliditātes grupa, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk arī – Valsts komisija) Jelgavas specializētās nodaļas vadītājs 2012.gada 10.janvārī pieņēma lēmumu Nr.36-2010-56 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru *J.K.* (turpmāk arī – pieteicējs) noteica trešās grupas invaliditāti no 2012.gada 10.janvāra līdz 2013.gada 9.janvārim.

Valsts komisijas vadītāja, izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu par sākotnējo lēmumu, 2012.gada 28.februārī pieņēma lēmumu Nr.12-2012-111 (turpmāk arī – Lēmums), ar

kuru pieteicējam noteica trešās grupas invaliditāti no 2012.gada 10.janvāra līdz 2014.gada 9.janvārim.

Lēmumā konstatēts, ka pieteicējam bērnībā bijuši veselības traucējumi, kā rezultātā neesot ticis iesaukts obligātajā militārajā dienestā. Pēdējo gadu laikā parādījušies somatiska rakstura veselības traucējumi: epizodiski paaugstināts arteriālais asinsspiediens, attīstījies 2.tipa cukura diabēts, adaptācijas spēju pazemināšanās. Šobrīd 2.tipa cukura diabēts medikamentozi kompensēts, primārā arteriālā hipertensija. II pak. medikamentozi daļēji koriģēta, nepieciešama medikamentoza un nemedikamentoza korekcija. Blakus slimību norisi un gaitu pasliktina paaugstināts ķermeņa svars. Kopumā funkcionēšanas traucējumi mēreni izteikti, kas mēreni ierobežo fiziskās un darbspējas, apgrūtina ikdienas aktivitātes un iekļaušanos sabiedrībā, un ir kritēriji mērenai, III grupas invaliditātei. Kritēriji smagai invaliditātei nav konstatēti.

[2] 2012.gada 27.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmumu, kurā norādīts, ka Lēmumā nav ietverts galvenais iemesls, kas ierobežo pieteicēja darbspējas un ir galvenais pamats pieteicēja invaliditātei – bērnu trieka, no kuras sekām pieteicējs cieš no bērnības.

[3] Atbildētāju pārstāvošā iestāde Valsts komisija tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka neatzīst pieteicēja pieteikumu un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā norādīto pamatojumu un papildus paskaidrojot turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicēja ekspertīzes lietā nav medicīnisku dokumentu, kas apliecinātu faktu par bērnībā pārslimotas bērnu triekas sekām (visticamāk, saslimšana ir dzemdību traumas seku rezultāts). Valsts komisijas Invalīdu uzskaites datu bāzē nav ziņu par pieteicējam agrāk noteiktu invaliditāti.

[3.2] Invaliditātes ekspertīze pieteicējam veikta, individuāli izvērtējot slimību izraisīto funkcionālo traucējumu atbilstību invaliditātes noteikšanas kritērijiem un pamatojoties uz Invaliditātes likuma, 2010.gada 28.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1209 „Noteikumi par prognozējamas invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību" (turpmāk – Noteikumi Nr.1209) nosacījumiem. Lēmums ir tiesisks un pamatots, satur atsauci uz normatīvajiem aktiem, medicīniskiem kritērijiem.

[4] Pieteicējs tiesas sēdē uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, balstoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka nogurumu jūt no 9-12 gadu vecuma. Ja nebūtu noguruma varbūt varētu kaut kur strādāt. Nogurums traucē pilnvērtīgi dzīvot. Poliomielīta sekas ir jūtamas. Ir nedrošības sajūta. Bezsamaņa nekad nav bijusi. Ir bijušas sirds sāpes.

[5] Valsts komisijas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka medicīniskajos dokumentos nav atzīmes par poliomielītu, pārciestu bērnu trieku, ir tikai konstatēti agrīnie centrālās nervu sistēmas traucējumi. Valsts komisija neizvērtē diagnozi, bet

gan slimību ietekmi un funkciju traucējumu apmēru. Funkciju traucējumi, kas atzīti par ilgstošiem un faktiski neizārstējamiem, ir uzskaitīti ekspertīzes aktā un lēmumā. Tie atzīti par mēreniem. Līdz ar to ir noteikta III invaliditātes grupa. Diagnozes precizēšanai pieteicējam jāvēršas pie saviem ārstiem. Nogurums ir subjektīvs jēdziens, tam jābūt balstītam uz konkrētu diagnozi. Ārsti liek akcentu uz agrīnajiem centrālās nervu sistēmas bojājumiem, bet tie nav tik izteikti, lai varētu piešķirt smagāku invaliditātes grupu. Valsts komisijas rīcībā nav dokumentācijas par pieteicēju kopš viņa dzimšanas. Pirmais dokuments – Stradiņu slimnīcas konsultanta slēdziens izdots 1987.gadā.

Motīvu daļa

[6] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] No lietas materiāliem secināms, ka lieta ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru uzliktu par pienākumu Valsts komisijai izdot pieteicējam labvēlīgāku administratīvo aktu, nosakot smagāku invaliditātes grupu.

Līdz ar to tiesai jāpārbauda vai pastāv no tiesību normām izrietoši priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai.

[8] Invaliditātes likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbspējas, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

Šā likuma 6.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka personām no 18 gadu vecuma un personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas līdz 2012.gada 31.decembrim nosaka: a) I invaliditātes grupu – ļoti smaga invaliditāte, b) II invaliditātes grupu – smaga invaliditāte, c) III invaliditātes grupu – mēreni izteikta invaliditāte. Savukārt šā likuma 8.panta otrā daļa noteic, ka pamatojoties uz personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtējumu, Valsts komisijas amatpersona izdod administratīvo aktu, ar kuru nosaka:

1) invaliditāti, ja personas funkcionēšanas ierobežojuma pakāpe atbilst invaliditātes noteikšanas kritērijiem, – uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz pieciem gadiem, bet personai, kura līdz invaliditātes ekspertīzes veikšanas dienai nav sasniegusi 18 gadu vecumu, arī līdz dienai, kad tā sasniedz 18 gadu vecumu) vai bez atkārtota ekspertīzes termiņa (uz mūžu);

2) prognozējamu invaliditāti, ja personas funkcionēšanas ierobežojuma pakāpe atbilst prognozējamas invaliditātes noteikšanas kritērijiem un paredzams, ka bez ārstniecības, rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu saņemšanas tā palielināsies un atbildīs invaliditātes noteikšanas kritērijiem, – uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam);

3) darbspēju zaudējumu procentos uz noteiktu termiņu (no sešiem mēnešiem līdz pieciem gadiem) vai bez atkārtota ekspertīzes termiņa (uz mūžu) normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos;

4) invaliditātes cēloni;

5) darbspēju zaudējuma cēloni personām, kurām nav noteikta invaliditāte, normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

Invaliditātes likuma 5.panta otrā daļa noteic, ka invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijus, termiņus un kārtību reglamentē Ministru kabinets.

[9] Noteikumu Nr.1209 5.punkts noteic, ka ģimenes vai ārstējošais ārsts nosūta personu invaliditātes ekspertīzes veikšanai un darbspēju zaudējuma procentuālā apmēra noteikšanai.

Noteikumu Nr.1209 6.punkts noteic, ka invaliditātes ekspertīzi un darbspēju zaudējuma procentuālā apmēra noteikšanu komisija var veikt: bez personas klātbūtnes, ja komisijas ārsta eksperta rīcībā ir pietiekama medicīniskā un cita veida informācija, kas nepieciešama personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtēšanai, iepriekš par to paziņojot personai vai tās likumiskajam pārstāvim vai personas klātbūtnē.

No lietas materiāliem pievienotajiem ekspertīžu atzinumiem *(lietas 24., 28.lapa)* redzams, ka pieteicējs ir piedalījies gan sākotnējā, gan ekspertu komisijas ekspertīzē apstrīdēšanas kārtībā, kas neļauj apšaubīt ekspertīzes atzinumu datus daļā par pieteicēja fizisko izmeklēšanu.

No 2012.gada 28.februāra Ekspertīzes akta Nr.12-2012-111 tiesa konstatē, ka ārsti eksperti Lēmuma apstrīdēšanas un kontroles nodaļā uzklausīja pieteicēja sūdzības par ilgstošu nogurumu vairāku gadu garumā, svārstīgu, biežāk nomāktu garastāvokli, sliktu miegu, emocionālu labilitāti, konstatējot, ka pieteicējs „fiksēts" uz savu veselības stāvokli, ka veselības dēļ nekur neņemot darbā, tādēļ arī slikts garastāvoklis, visas sūdzības saista ar bērnībā pārslimotu bērnu trieku (to stāstījusi māte). Fizikāli pieteicēju izmeklējot, konstatēts, ka no somatiskās puses traucējumu nav: pārvietojas brīvi, kustības mugurkaulājā, lielajās locītavās brīvas, pilnā apjomā, perifērās asinsvadu pulsācijas simetriskas, tūsku nav. Kraniālie nervi bez patoloģijas, cīpslu refleksi rokās, kājās dzīvi, simetriski. Spēks rokās saglabāts. Koordinācijas proves izpilda precīzi *(lietas 24.lapa).*

[10] Noteikumu Nr.1209 7.punkts noteic, ka, pamatojoties uz ārstu ekspertu veikto personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtējumu un uz tā pamata sastādīto ekspertīzes aktu ar priekšlikumiem par prognozējamas invaliditātes vai invaliditātes, vai darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru, to cēloni un iespējamo termiņu, komisijas amatpersona pieņem attiecīgu lēmumu. Atbilstoši Noteikumu Nr.1209 8.punktam, personai ar invaliditāti komisijas amatpersona nosaka invaliditātes cēloni. Savukārt Noteikumu Nr.1209 9.punkts noteic, ka invaliditāti un darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru, medicīniskās indikācijas pakalpojumu un valsts pabalstu saņemšanai nosaka uz noteiktu termiņu vai bez atkārtota invaliditātes ekspertīzes termiņa (uz mūžu).

No minētā tiesiskā regulējuma secināms, ka invaliditāti noteic, veicot invaliditātes ekspertīzi, vispārējā un speciāla profila veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisija Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, atkarībā no fizisko vai psihisko spēju ierobežojuma pakāpes, proti, smagas invaliditātes gadījumā, nosakot I vai II invaliditātes grupu, bet mēreni izteiktas invaliditātes gadījumā, nosakot III invaliditātes grupu.

[11] Izvērtējot pieteicēja specializētajā stacionārā precizēto slimības diagnozi (2011.gada novembris/decembris), izmeklēšanas rezultātus *(lietas 26., 27.lapa)*, 2011.gada 2011.gada 21.novembra psihologa atzinumu *(lietas 25.lapa)* un ņemot vērā ekspertīzes laikā konstatētos faktus un atradni, tiesa atzīst, ka ārsti eksperti pamatoti secinājuši, ka pieteicējam ekspertīzes aktā minēto hronisko slimību klīniskās izpausmes, to norise radījušas mēreni izteiktus funkcionēšanas traucējumus, kas mēreni ierobežo fiziskās un darbspējas, ikdienas aktivitātes, apgrūtina integrāciju sabiedrībā. Līdz ar to ir konstatēti kritēriji mērenai, III invaliditātes grupas noteikšanai. No lietas materiālos esošās medicīniskās dokumentācijas tiesa nekonstatē, kritēriju esamību smagākas invaliditātes noteikšanai.

Valsts komisija invaliditātes ekspertīzi pieteicējam ir veikusi, individuāli izvērtējot slimību izraisīto funkcionālo traucējumu atbilstību invaliditātes noteikšanas kritērijiem un pamatojoties uz Invaliditātes likuma un Noteikumu Nr.1209 nosacījumiem.

[12] No Invaliditātes likuma 8.panta pirmās daļas izriet, ka komisijas ārstiem ekspertiem nepieciešami ārsta eksperta sertifikāti, kas nozīmē, ka ārsti ir augsti kvalificēti speciālisti darbspēju ekspertīzes jomā. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt četru ārstu ekspertu secinājumus (sākotnēji ekspertīzi veicis viens ārsts eksperts, bet apstrīdēšanas kārtībā – trīs), ka pieteicēja veselības traucējumi atzīstami par mēreniem un atbilst III invaliditātes grupai.

Šādos apstākļos tiesai nerodas šaubas par ārstu ekspertu izdarīto secinājumu par saslimšanu medicīnisko kritēriju konstatēšanu. Savukārt pārbaudot medicīniskos kritērijus atbilstoši Noteikumu Nr.1209 nosacījumiem, tiesa nonāk pie secinājuma, ka pieteicējam III invaliditātes grupa ir noteikta pamatoti, bet priekšnosacījumi pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai nepastāv.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā *J.K.* pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru *J.K.* tiktu noteikta smagāka invaliditātes grupa, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis M.Birkmanis